

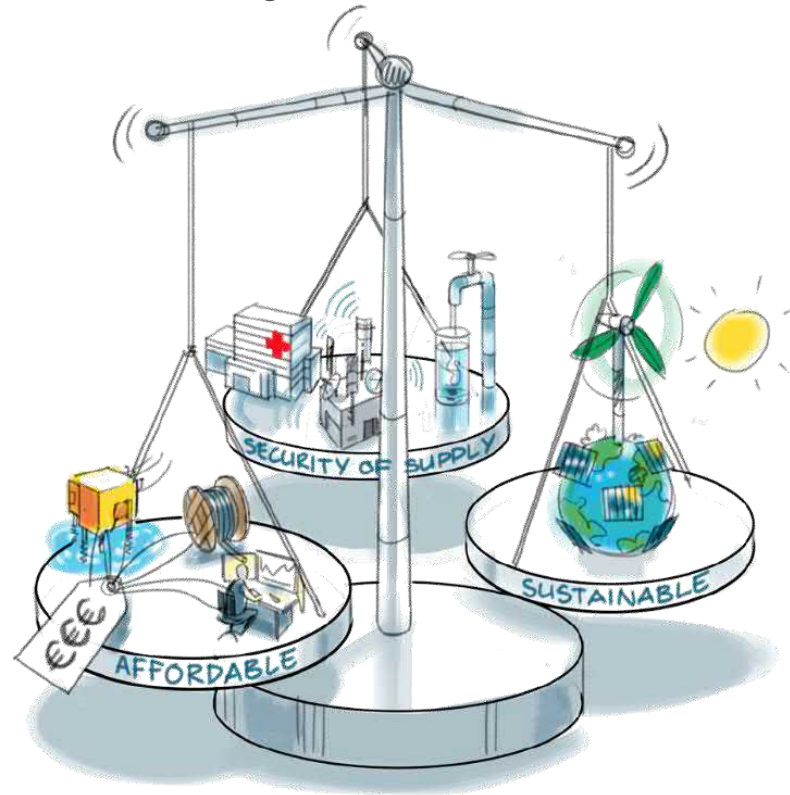
Presentatie TenneT

2-maart-2020

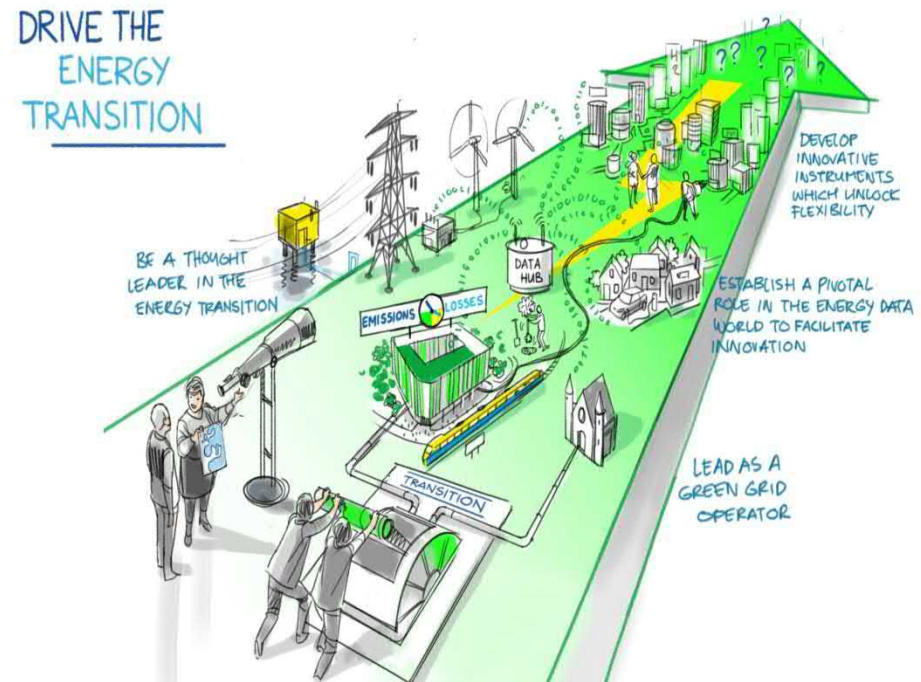
Jan-Paul Dijckmans

1. Vooruitbrengen van de energietransitie
2. Leveringszekerheid vandaag en morgen
3. Waarborgen financiële gezondheid >> reguleringsmethode:
 - Voldoende inkomsten geven om wettelijke taken nu en in de toekomst uit te voeren
 - Rekening houden met belangen duurzaamheid, betrouwbaarheid en betaalbaarheid

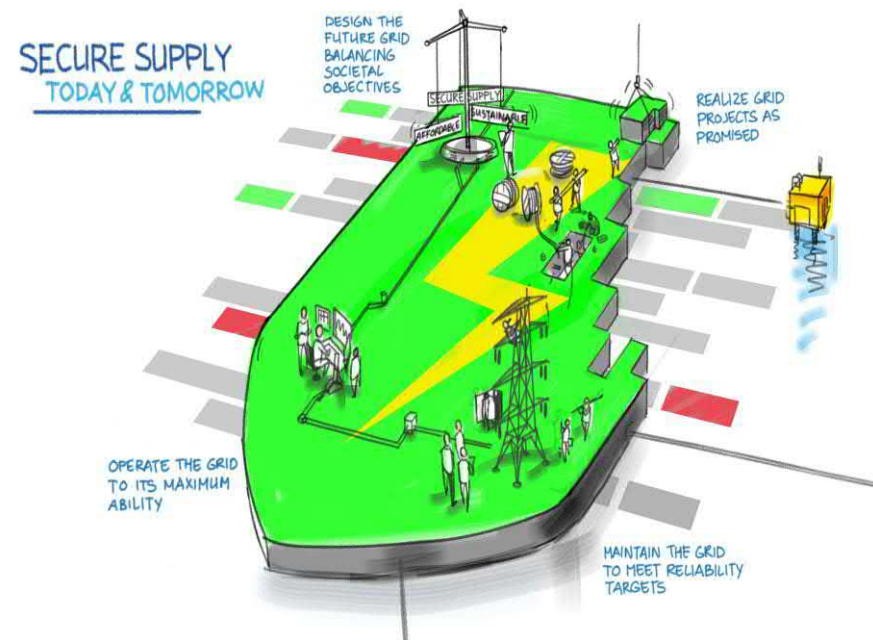
Vooruitbrengen energietransitie

- **Energietransitie faciliteren**
 - Lange termijn ontwikkeling energiesysteem
 - Samenwerking met andere energiedragers, systeemintegratie
 - Marktontwerp aanpassen aan energietransitie
- **Innovatie en energiedata**
 - Ontwikkeling flexibiliteitsinstrumenten
 - Ondersteuning markt / flexibiliteit
 - Data-hub
- **Groene netbeheerder**
 - Reductie CO₂
 - Vergroenen netverliezen
 - Compensatie milieueffecten

Leveringszekerheid, vandaag en morgen

- **Ontwerpen net**
 - Scenario-ontwikkeling energiesysteem
 - Investeringsplan, onshore en offshore, interconnectoren
 - Voldoen aan de vraag naar transportcapaciteit, tijd en locatie
 - Studie naar NSWPH, studie naar Windconnector
- **Investeringsprojecten**
 - Uitbreiding- en vervangingsinvesteringen
 - Tijdig transporteren duurzame elektriciteit
 - Volgens planning uitvoeren
- **Onderhoud en optimaal beheer**
 - Risico-gedreven onderhoud en beheer
 - Automatisering van het net, o.a. voor meer intensief netgebruik
 - Inzet van congestiemanagement indien tijdelijk onvoldoende capaciteit
 - Systeemtaak: balanshandhaving met weersafhankelijke productie

Overheidsdoelstellingen en wetgeving

- **Green deal EU**
 - Ambitie klimaatneutraal in 2050
- **Clean Energy Package (Richtlijn en Verordening 2019/943)**
 - 70%- eis beschikbaar stellen t.b.v. grensoverschrijdende handel
 - Markt gebaseerde redispatch
 - Internationale samenwerking systeemtaak, regionale coördinatie centra
 - Dagelijkse inkoop van balanceringscapaciteit
- **Nationaal**
 - Klimaatakkoord
 - Energiewet 1.0
 - AMvB uitvalsituaties
 - Congestie management Netcode

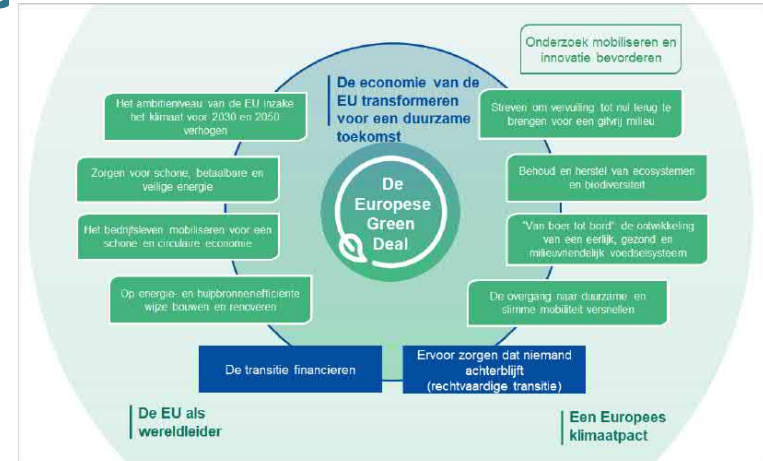

Diagram1: De Europese Green Deal

Deze overheidsdoelstellingen hebben een groot effect op taken TSO gedurende de komende reguleringsperiode

Regulering energie en vermogen (1)

- Flexibiliteit in de methode

- Noodzakelijk voor inspelen op toekomstige ontwikkelingen, anticiperend reguleren
- ACM stelt te beschikken over de volgende huidige instrumenten voor flexibiliteit:
 - openbreken van de methode,
 - discretionaire bevoegdheid tot wettelijke nacalculatie
- Inbouwen in de methode (o.b.v. huidige wetgeving) ten behoeve van rechtszekerheid

- Flexibiliteit zeer van belang bij vergoeding van inkoopkosten energie en vermogen

- Recente jaren sterke stijging kosten
 - 2017: EUR 127 mln
 - 2018: EUR 237 mln
- Stijging 2018 t.o.v. 2017 verklaart door een forse toename van prijzen voor aFRR en mFRRda in 2018

Transportdienst

Netverliezen

Blindvermogen

Oplossen
transportbeperkingen
(redispatch)

Systemedienst

Regel- en
reservevermogen (aFRR)

Noodvermogen (mFRRda)

Primaire reserve (FCR)

Herstelvoorzieningen
(blackstart)

Regulering energie en vermogen (2)

- **Schatten efficiënte kosten E&V in de energietransitie is gecompliceerd**
 - **Historische kosten** geen basis voor juiste schatter toekomstige efficiënte kosten
 - Redispatch kosten om te voldoen aan CEP-eis van 70% in 2025
 - Congestiemanagementkosten t.b.v. aansluiten duurzame productie en elektrificeren van de industrie
 - Zekere ontwikkeling (want voorgeschreven in Verordening, Klimaatakkoord, codewijziging), maar onzeker effect op kosten
 - **Alternatieven** voor schatten op basis van historische kosten:
 - Schatter o.b.v. **prognose** kosten; maar ook de netbeheerder kan lastig voorspellen (vanwege niet-beïnvloedbaar karakter)
 - **Rolling forward budget** gebaseerd op recente historische kosten (t-2 of gemiddelde van meerdere jaren) zodat eerder kostenontwikkelingen tot uitdrukking komen
 - **Huidige nacalculatiekader** geeft houvast wanneer nacalculatie aan de orde is:
 - Gegevens slecht te schatten;
 - Grote kans op een substantieel financieel effect van een slechte schatting dat niet door de netbeheerder is te beheersen; en
 - De netbeheerder krijgt niet reeds op een andere wijze een compensatie voor het risico

Huidige regulering inkoopkosten (budget met gedeeltelijke nacalculatie) tot nu toe beste optie

Prikkels in regulering voor gewenste prestaties TSO

- Passende stimulansen voor **efficiëntie** én **marktintegratie** én **investeringen** én **innovatie**
 - Artikel 18 lid 2 Verordening:
 - Passende stimulansen om de **efficiëntie** te verbeteren, de **marktintegratie** en de **voorzieningszekerheid** te versterken en **toereikende investeringen** en verwante onderzoeksactiviteiten te ondersteunen en **innovatie** in het belang van de consument te bevorderen op gebieden zoals digitalisering, flexibiliteitsdiensten en interconnectie.

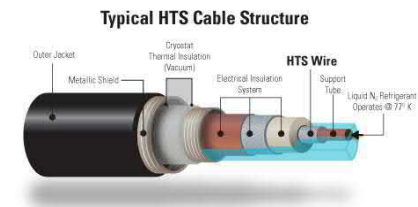
Ondersteunen investeringen

- **Huidige methodiek:**
 - RCR t-o regulering
 - Reguliere uitbreidingsinvesteringen (RUIs) bijschatten o.b.v. historie
 - Vervangingsinvesteringen - ideaalcomplex
- Voorgenomen methode ACM '**doorrollen en bijschatten**' leidt nog tot teveel vragen en grote onzekerheden over effecten:
 - Onderbouwing noodzaak tot wijzigen huidige methode? Hoe werkt de huidige methodiek uit?
 - verschil schatting en realisatie RUIs;
 - verschil afschrijvingsvergoeding en realisatie vervangingsinvesteringen
 - Onderbouwing effect van de wijziging in methode? Biedt het een passende stimulans voor investeringen?
- Indien voor 'bijschatten' wordt gekozen
 - In Investeringsplan is schatting opgenomen o.b.v. de laatst beschikbare data
 - Bijschatten op basis van historie tenzij schatting uit IP hiervan afwijkt
 - Schatting periodiek herzien en nacalculatie geeft een vergoeding van efficiënte investeringskosten
 - Prikkel efficiënt uitvoeren investeringen gaat uit van de benchmark

Onderzoek de uitwerking van huidige CAPEX-methode en de noodzaak tot wijziging

Bevorderen innovatie

- Innovatie bevorderen op gebied van digitalisering, flexibiliteitsdiensten en interconnectie
 - Voorbeelden lopende innovatieprojecten
 - European Crowd balancing platform
 - GOPACS (Grid Operators Platform for Congestion Solutions)
 - Windconnector
 - Voorbeelden niet tot stand gekomen projecten:
 - Supernet (supergeleidende kabel) 3,4 km in Enschede; geen doorgang vanwege hogere kosten en daarmee gepaard gaand risico in TSO benchmark
- Biedt de methode passende stimulansen voor innovatie?

Innovatie staat niet alleen ten dienste van efficiency maar ook aan de andere maatschappelijke doelen

Concluderend

- TenneT brengt de energietransitie vooruit en draagt bij aan een betaalbare en betrouwbare elektriciteitsvoorziening
- Energietransitie vraagt om flexibele regulering waarin ruimte is om binnen de methode te voorzien bij veranderende marktomstandigheden, veranderende wetgeving en wijzigingen in kostenontwikkelingen
- Noodzaak wijziging CAPEX-methodiek in licht van investeringsopgave energietransitie bezien
- Voor inkoopkosten energie en vermogen, waaronder congestiemanagementkosten, is voortzetting huidige methodiek gewenst
- Graag bereid tot verdiepende sessies

Disclaimer

Aansprakelijkheid en auteursrecht TenneT

Deze powerpoint wordt u aangeboden door TenneT TSO B.V. ("TenneT"). De inhoud ervan - alle teksten, beelden en geluiden - is beschermd op grond van de auteurswet. Van de inhoud van deze powerpoint mag niets worden gekopieerd, tenzij daartoe expliciet door TenneT mogelijkheden worden geboden en aan de inhoud mag niets worden veranderd. TenneT zet zich in voor een juiste en actuele informatieverstrekking, maar geeft ter zake geen garanties voor juistheid, nauwkeurigheid en volledigheid.

TenneT aanvaardt geen aansprakelijkheid voor (vermeende) schade, voortvloeiend uit deze powerpoint, noch voor de gevolgen van activiteiten die worden ondernomen op basis van gegevens en informatie op deze powerpoint.

www.tennet.eu

TenneT is een toonaangevende Europese netbeheerder (Transmission System Operator, TSO) met haar belangrijkste activiteiten in Nederland en Duitsland. Met circa 22.000 kilometer aan hoogspanningsverbindingen zorgen we voor een betrouwbare en zekere elektriciteitsvoorziening aan 41 miljoen eindgebruikers in de markten die we bedienen.

Taking power further